

Mall för självvärdering av utbildningsprogram inom processen kvalitetsutveckling genom kollegial granskning:

Ekonomprogrammet, 180 hp

Innehållsförteckning

1. Kvalitetsaspekt måluppfyllelse.....	1
1.1 Förutsättningar	1
1.2 Process	4
1.3 Resultat	7
2. Kvalitetsaspekt forskningsanknytning.....	7
2.1 Förutsättningar	8
2.2 Processer	10
2.3 Resultat	14
3. Kvalitetsaspekt tillämpbarhet	15
3.1 Förutsättningar	15
3.2 Processer	17
3.3 Resultat	19

Anvisningar för skrivande av självvärderingen

- Följ mallens rubrikstruktur och anvisningar vid skrivandet.
- Angivna ordomfång är endast en vägledning.
- I den slutliga självvärderingen ska granskningsobjektet framgå av titeln och arbetsgruppens sammansättning ska anges, exempelvis i en kort inledning.
- Den slutliga självvärderingen ska märkas med diarienummer som tillhandahålls av den lokala kvalitetssamordnaren. Arbetsgruppen skickar sedan självvärderingen (i pdf-format) till registrator med kopia till lokal och central kvalitetssamordnare.

1. Kvalitetsaspekt måluppfyllelse

Bedömningsgrund

- *Utbildningens innehåll, upplägg och genomförande säkerställer att studenter som avlägger examen når utbildningens examensmål*
- *Utbildningen har välmotiverad genomströmning*
- *Det finns en konstruktiv länkning mellan utbildningsplan, examensmål, lärandemål, undervisning, betygskriterier, examination och progression*

1.1 Förutsättningar

Beskriv kortfattat huvudområdets/yrkesinriktningens avgränsning, bredd och djup, det vill säga det huvudområde/yrkesinriktning i vilket studenterna avlägger examen (cirka 500 ord)

Huvudområdet som studenterna inom Ekonomiprogrammet avlägger examen i är *Företagsekonomi*. Företagsekonomi brukar definieras som det vetenskapliga studiet av hushållande av begränsade resurser i företag och organisationer. Huvudområdet kan sägas bestå av ett *fyra delämnen* som tillsammans utgör huvudområdets bredd: *externredovisning, organisation och ledarskap, marknadsföring samt ekonomistyrning* (det sistnämnda benämnt ekonomi- och verksamhetsstyrning vid HiG). Inom vissa skolbildningar räknas också finansiering som ytterligare ett delämne, ibland sorteras det under externredovisning. Ekonomisk historia är ett annat delämne, som inom vissa traditioner hänförs till företagsekonomi, men som numera mer vanligt placeras under ämnet nationalekonomi. *Delämnena har växt fram utifrån hanteringen av de praktiska problem, situationer och behov som har uppstått inom och relaterat till företag och organisationer*. Företagsekonomi är alltså det övergripande samlingsnamnet för ett antal delämnen som alla är relaterade till beslutsfattande i företag och organisationer i en vidare bemärkelse.

Det finns överlapp mellan vissa delämnena, medan släktskapen mellan andra delämnena är mindre. Ekonomistyrning samt organisation och ledarskap är besläktade delämnena som handlar om hur organisationer organiseras, leds och styrs med olika verktyg. Organisation och ledarskap är besläktat med ämnet sociologi, medan ekonomistyrning ligger närmare delämnet externredovisning. Externredovisning handlar om att redovisa organisationens verksamhet till externa parter och har släktskap med nationalekonomi, medan ekonomistyrning handlar om att tillämpa externredovisningens metoder på redovisning till interna parter inom organisationen. Marknadsföring i sin tur handlar om metoder för att skapa utbyten och hur organisationens produkter och tjänster ska säljas till andra organisationer eller till konsumenter. Det rör såväl relationer mellan företag, som relationer mellan företag och konsument. Marknadsföring har hämtat många av sina begrepp och teorier från psykologi och är i vissa delar nära besläktat med beteendekonomi, som traditionellt sorteras under nationalekonomis mikroekonomi. Den interna marknadsföringen inom företaget, ligger nära organisation och ledarskap.

Det ämnesmässigt kännetecknande för den nuvarande upplagan av Ekonomprogrammet vid Högskolan i Gävle är dess avsikt att ge en bred och allmän ekonomutbildning.

Huvudområdets bredd är tydligt manifesterat i förkunskapskraven för att få skriva programmets avslutande examensarbete om 15 hp. För att vara behörig krävs att studenten ska ha läst A-nivå (G1N) och B-nivån (G1F) inom samtliga fyra delämneselement; externredovisning, ledarskap och organisation, marknadsföring samt ekonomi- och verksamhetsstyrning. Därtill krävs minst en fördjupande kurs på C-nivå (G2F) i det delämneselement som studenten vill skriva sitt examensarbete inom. Normalt läser studenterna, utöver examensarbetet, 30-45 hp fördjupande kurser på C-nivå (G2F). Alla studenter får alltså en bred bas inom alla delämnena inom det företagsekonomiska huvudområdet, men därtill även ytterligare fördjupning inom valda delämnena.

Externredovisning är återkommande det delämne som flest studenter inom Ekonomprogrammet (40-50 procent de senaste åren) önskar skriva sitt examensarbete i.

I Ekonomprogrammet ingår också kurser i nationalekonomi, statistik samt juridik/rättsvetenskap, som kompletterar och stödjer ekonomutbildningen, men som inte ingår i huvudområdet företagsekonomi.

Redovisa utbildningens lärarresurser i tabellform. Den centrala kvalitetssamordnaren levererar tabell med data från Primula till arbetsgruppen. Arbetsgruppen kontrollerar data och kompletterar tabellinformationen vid behov. Tabellen läggs lämpligen som en bilaga till självvärderingen.

Kommentera kortfattat utbildningens lärarresurser, vilka utvecklingsbehov som finns och utbildningens långsiktiga kompetensförsörjningsplan (cirka 200 ord)

Den företagsekonomiska ämnesgruppen är relativt stor, vilket återspeglar den omfattande utbildningsvolymen (15 adjunkter, 19 lektorer, och 3 professorer). På Ekonomprogrammet finns totalt 165 hp kurser i företagsekonomi (notera att termin 5 har många valbara kurser, vilket är anledningen till att det totala poängantalet på programmet överstiger det normala 180 hp). Lärarnas pedagogiska erfarenhet och kompetens är omfattande. Flera lärare har lärarexamen/yrkesexamen. Det är relativt få docenter bland lektorerna.

I nationalekonomi, som har totalt 30 hp på programmet, finns 6 lärare (5 adjunkter varav en har doktorsexamen samt 1 universitetslektor).

I juridik/rättsvetenskap, som har totalt 30 hp på programmet, finns 10 lärare (3 lektorer, 2 professorer på deltid samt 5 adjunkter).

Ekonomprogrammet har en kurs i statistik om 15 hp som ges av lärare vid ATM.

Lärarna som är anställda på E-avdelningen undervisar inte bara på Ekonomprogrammet, utan också på två magisterprogram, och ytterligare två program på grundnivå (Fastighetsmäklarutbildningen och det Rättsvetenskapliga programmet). En regelbundet återkommande uppdragsutbildning (SF-Mäklarskola 120 hp) ingår även i undervisningsuppdraget. Lärarna är också inblandade i många kurser som ligger inom andra utbildningsprogram, bland annat Personal- och arbetslivsprogrammet, Lantmätarprogrammet, Socionomutbildningen, etc. En kompetensförsörjningsplan för avdelningen gäller således inte bara det kompetensbehov som berör ekonomprogrammet utan hela utbildningsutbudet.

Avdelningen bedöms utan tvekan ha de lärarresurser som behövs för att ge alla kurser i ekonomprogrammet med hög kvalitet. Till saken hör att ekonomprogrammet tar in fyra studentkullar per år, distans och campus på hösten och distans och campus på våren. Det medför att alla kurser på programmet ges 2 gånger per år och att det totala lärarbehovet blir avsevärt mycket större jämfört med ett vanligt program som bara tar in studenter en gång per år och bara med en distributionsform. Den största personalmässiga utmaningen är att hitta tillräckligt många handledare till examensarbetena. Antalet examensarbeten bara inom Ekonomprogrammet uppgår till ca 60-80 arbeten per termin. En utmaning ligger i att studenterna har stor frihet att välja delämne för sina examensarbeten mycket sent in i processen, vilket försvårar planering, förutsägbarhet och bemanning. Problemet ska lösas dels genom rekryteringar men framförallt genom att skapa tydliga spår för respektive delämne på Ekonomprogrammet genom vilka det tidigare under utbildningen ges en bild av personalbehovet inom respektive spår. En kompletterande möjlighet är att begränsa antalet platser på respektive spår och sätta dem i paritet med den förväntade personalkapaciteten.

Några delar i en långsiktig kompetensförsörjningsplan:

- Professor i företagsekonomi med inriktning organisation och ledarskap
- En förstärkt forskningsmiljö och därmed förbättrad forskningsanknytning genom relativt sett fler lektorer i nationalekonomi samt en doktorand i nationalekonomi
- Fler meriterade/excellent lärare – det finns goda förutsättningar för detta eftersom undervisningsvolymen inom avdelningen är mycket omfattande.
- Relativt fler lektorer för ökad kapacitet att handleda examensarbeten

Redovisa sök- och antagningsstatistik för utbildningen: Antal förstahandssökande (i genomsnitt de senaste tre åren) och antal antagna till utbildningen (i genomsnitt de senaste tre åren). Den centrala kvalitetssamordnaren levererar data från Ladok till arbetsgruppen.

Reflektera kring, kommentera och värdera sök- och antagningsstatistiken, reflektionen ska inkludera utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 300 ord).

Sökande

Ekonomprogrammet distans: 684 förstahandssökande i snitt till 120 platser

Ekonomprogrammet campus: 84 förstahandssökande till 60 platser

Antagna

Ekonomprogrammet distans: 144 antagna i snitt till 120 platser

Ekonomprogrammet campus: 80 antagna till 60 platser

Registrerade (3 veckor efter terminsstart)

Ekonomprogrammet distans: 115 registrerade i snitt till 120 platser

Ekonomprogrammet campus: 64 registrerade till 60 platser

Söksiffrorna till båda distributionsformerna är goda, särskilt till distansupplagan. Söksiffrorna per plats är betydligt högre för distansupplagan. Det medför att konkurrensen om platserna för distansupplagan är högre och studenterna som kommer in på distansupplagan i genomsnitt har mer konkurrenskraftiga betyg/poäng på högskoleprovet.

En utvecklingsmöjlighet är att dra ned på antalet platser på campusupplagan och höja antalet platser på distansupplagan. En sådan justering gjordes inför antagningen VT22, då plantalet var 50 på campus och 130 på distans. En möjlighet vore att omfördela ännu fler utbildningsplatser. Ett ytterligare alternativ vore att helt stänga ett eller två av de nuvarande fyra intagen.

1.2 Process

Analysera hur lärandemålen i utbildningsprogrammets kurser svarar mot utbildningens examensmål (som återfinns i Högskoleförordningen, bilaga 2). Om programmet innefattar flera examina ska sådan analys göras för varje examina.

Analysen ska göras i matrisform och arbetsgruppen får mallar för dessa. Om ni inom utbildningen redan har sådan analys går det bra att bifoga den och ni behöver inte använda mallarna. Dock ska följande krav alltid vara uppfyllda:

- De flesta examensmål är sammansatta av flera olika komponenter. I UFN:s mallar är sådana examensmål uppbrutna i examensmålskomponenter. Detta är nödvändigt för analysens validitet. Om ni bifogar en befintlig analys måste examensmålen vara uppdelade i komponenter.
- Analysen måste även innefatta eventuella programspecifika mål enligt utbildningsplanen. Där så är relevant ska dessa delas upp i komponenter.
- I matrisen måste examensmålen, dess komponenter och lärandemålen vara utskrivna så de enkelt går att granska kopplingen mellan lärandemål och examensmålskomponent.

För att säkra kopplingen mellan lärandemål och examensmålskomponent ska arbetsgruppen tillämpa följande vägledande kriterier:

1. det aktiva verbet i lärandemålet överensstämmer med det aktiva verbet i examensmålet med avseende på kunskapsaxonomisk nivå och typen av aktivitet/handling som verben representerar.*
2. lärandemålets objekt inryms i objektet, eller innehållet, i examensmålet**.
3. preciseringar som t.ex. muntligt, skriftligt, självständigt, kritiskt, konstruktivt, systematiskt och fördjupad överensstämmer (eller är liknande) mellan lärandemålet och examensmålet.

* Verbet i lärandemålet kan även ha högre kunskapsaxonomisk nivå om aktiviteten/handlingen som verbet beskriver innefattar att studenten måste kunna det som anges av examensmålets verb.

Exempel: Ett lärandemål som diskutera tillämpligheten av metoder inom huvudområdet kan anses bidra till uppfyllelse av examensmålskomponenten kunskap om tillämpliga metoder inom området eftersom studenten med nödvändighet måste uppvisa kunskap om metoderna för att kunna diskutera dem.

** Med objektet avses det som det aktiva verbet ”verkar på”. Exempel: I målet ”visa brett kunnande inom matematik” så är ”matematik” objektet.

Matrisen med analysen läggs som bilaga till självvärderingen.

Gör en kortfattad analys av utbildningsprogrammets progression och examensmåluppfyllelse utifrån matrisen. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 300 ord)

Progressionen mellan kurser inom samma delämne återspeglas i kursernas namn (A-kurs, B-kurs, etc.) men inte i kursernas lärandemål.

Många lärandemål handlar om vetenskapsteori i generell mening, utan specifik koppling till huvudområdet för utbildningen.

Det är en större tyngdpunkt på vetenskapsteori (teoretisk filosofi) jämfört med vetenskaplig metod och datainsamlingsmetoder för insamling av empiri.

Då studenterna väljer mellan 11 valbara kurser (som alla ingår i utbildningsplanen) under termin 5, går det inte att på ett fullgott sätt bedöma hur lärandemålen på kurserna under termin 5 bidrar till examensmålen. Generellt kan sägas att alla kurser på termin 5 ger en fördjupning inom en del av huvudområdet, men vilka specifika examensmål som kursernas lärandemål svarar mot beror på valet av kurser.

Förbättringsförslag:

- Kursernas lärandemål behöver bli mer specifika
- Progressionen mellan kurserna behöver återspeglas i lärandemålen, inte bara i kursernas namn
- Programmet behöver genomgående mer inslag av utbildning i vetenskaplig metod (datainsamlingsmetod för insamling av empiri) och ämnets vetenskapliga grund (dvs. den ackumulerade kunskapen inom ämnet som genererats med hjälp av stringent, vetenskaplig metodik), och mindre tyngdpunkt på vetenskapsteori/teoretisk filosofi, vilket skulle göra studenterna bättre förberedda inför examensarbetet.
- Det saknas en kurs som ger studenterna en helhetsbild av hur huvudområdets delämnen hänger ihop. En introduktionskurs i början av programmet skulle kunna fylla det syftet.
- Valfriheten under termin 5 bör bytas ut mot färdiga kurspaket, ett paket per spår, beroende på vilket delämne studenterna vill fördjupa sig inom. Detta skulle göra progressionen tydligare, kopplingen mellan spårens lärandemål och utbildningens examensmål skulle bli tydligare, studenterna skulle få en tydligare inriktning i sin utbildning och fördjupning inom valt delområde, och det skulle också medföra andra fördelar så som bättre kontroll över planering, dimensionering av utbildningsplatser och tjänsteplanering.
- För att skapa bättre täckning av utbildningens examensmål föreslås att alla examensmål skrivs in som lärandemål i examensarbetets kursplan
- Yrkesrelaterade färdigheter ges mindre vikt i programmet jämfört med akademiska färdigheter. Ett förbättringsförslag är därmed att öka inslagen av yrkesrelaterade färdigheter för att bättre svara mot examensmål rörande att självständigt kunna arbeta inom området för utbildningen
- Några examensmål uppfylls förmodligen väl, utan att det syns explicit i kursernas lärandemål. Ett exempel är examensmålet om att genomföra uppgifter inom givna tidsramar. Tiden som studenterna tilldelas för att slutföra examinerande uppgifter och fullfölja kurser är ofta begränsad, men detta yttrycks inte explicit i kursernas lärandemål. Ett förbättringsförslag är därmed att "synliggöra" examensmålen i lärandemålen.
- De programspecifika examensmålen ser ut att överlappa i sin helhet med de generella examensmålen. Förslaget är att de stryks vid en revidering av programmet.

Ge två exempel som belyser den [konstruktiva länknigen \(*constructive alignment*\)](#) mellan en examensmålskomponent, ett lärandemål kopplat till denna komponent och den undervisning,

examination och de betygskriterier som berör lärandemålet. Ett exempel ska vara för en valfri examensmålskomponent på den taxonomiska nivån *färdighet och förmåga* och det andra exemplet för en valfri examensmålskomponent på nivån *värderingsförmåga och förhållningssätt*. Reflektera även kring utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 500 ord)

Examensmål 1

visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper och visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

Lärandemål kopplat till detta examensmål:

Muntligt och skriftligt kunna kommunicera och redogöra för innehåll i budgetar, produktkalkyler och investeringskalkyler. (Lärandemål i kursen Ekonomi- och verksamhetsstyrning A, 7,5 hp)

Undervisning som kopplar till lärandemålet:

Undervisningen bedrivs i form av inspelade föreläsningar, övningstillfällen, frågestund samt diskussioner i klassrummet och på en digital plattform. Studenter läser kurslitteratur och tittar på inspelade föreläsningar innan de kommer på övningstillfällen. Övningstillfällen börjar med en kort repetition och därefter arbetar studenter med praktiska övningar där de upprättar budgetar och kalkyler. Under kursens gång erbjuds extra träffar så kallade "frågestund/pluggstugor" där studenter kalkylerar och budgeterar tillsammans med andra studenter och lärare. Studenter diskuterar sina funderingar på en digital plattform och i klassrummet.

Examination och betygskriterier som berör lärandemålet:

Examination består av 3 delar. Den första inlämningsuppgiften görs i mindre grupper och studenter upprättar en budget utifrån givna förutsättningar och gör därefter en skriftlig räkningsanalys. Studenter föreslår åtgärder och förslag på vilket sätt case-företaget kan förbättra sin verksamhet.

Den andra inlämningsuppgiften görs också i grupper där studenter väljer en organisation och undersöker hur denna organisation arbetar med Ekonomistyrning. Studenter skriver ett PM och gör en muntlig presentation.

Kursen avslutas med en skriftlig tentamen där studenter upprättar budgetar, produkt- och investeringskalkyler.

Examensmål 2

Visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter

Lärandemål kopplat till detta examensmål:

Värdera organisationers marknadsföringssituation och marknadsbeteende och dess påverkan på omgivande samhället. (Lärandemål i kursen Marknadsföring B, 7,5 hp)

Undervisning som kopplar till lärandemålet:

Marknadsföring B är en problembaserad tillämpningskurs. Den fördjupar kunskapen om och tillämpningen av utvalda marknadsfrågor. Utifrån beskrivningar och analyser av olika företags-, marknads- och organisationsförhållanden diskuteras strategiska och operativa tillämpningar utifrån vetenskaplig litteratur för att nå uppsatta mål. Kursen behandlar marknadsföringsfrågor utifrån ett helhetsperspektiv där långsiktigheten särskilt lyfts fram, vilket inbegriper påverkan på omgivande samhälle.

Examination och betygskriterier som berör lärandemålet:

I grupp planera, genomföra, skriftligt dokumentera och muntligt presentera, en långsiktig utvecklingsplan för marknadsplanering. Opponera på kurskollegors marknadsplan.

Skriftlig tentamen på kurslitteraturen som innehåller frågor som kollar till lärandemålet.
Examinerande seminarier där lärandemålet berörs.
Slutbetyg som helhet ges enligt ECTS-skalan med betygsgraderna A, B, C, D, E, Fx & F. Som grund används den sammanlagda poängsättningen för de olika examinationsmomenten (max 80 p).
För fullständiga betygskriterier – se studiehandledningen.

1.3 Resultat

Detta avsnitt är bara relevant för utbildningar som pågått tillräckligt länge för att studenter ska ha haft möjlighet att fullfölja utbildningen.

Redovisa data för genomströmningen för utbildningen så långt det är möjligt, men som längst för examina som har avlagts under den senaste treårsperioden. Med genomströmning avses andel antagna som också avlagt examen. Den centrala kvalitetssamordnaren levererar data för genomströmningen till arbetsgruppen.

Skriv en kort reflekterande text som kommenterar och värderar genomströmningen. Reflektionen ska inkludera utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Prestationsgraden (antal HÅP i procent av antal HÅS) är i genomsnitt (beräknat som medelvärde för åren 2018-2020) relativt hög, 82 %. Den är något högre för campusupplagan (85 %) jämfört med distansupplagan (77 %), vilket förmodligen beror på att studenterna som läser på distans tenderar att hoppa av utbildningen i högre utsträckning. Att de distansstuderande oftare än campusstudenterna befinner sig mitt i livet och i familje- och jobbsituationer som snabbt kan ändras, är en trolig orsak till det. En annan är att det vid distansutbildning normalt är svårare att skapa gruppkänsla och samhörighet, som i sin tur kan bidra till kvarvaro.

Examensfrekvensen (antal som tagit examen bland antagna studenter) för år 46 % beräknat för perioden 2015-2018. Examensfrekvensen är således relativt låg. Det ska dock sägas att genomsnittet för alla program som genomgår Högskolans kollegiala granskning under 2022 är 31 %, med ett intervall på 4 % - 68 %. I det perspektivet är examensfrekvensen för ekonomiprogrammet inte anmärkningsvärt låg.

Aktiva uppföljningar och riktade påminnelser till studenterna, kombinerat med information om examenskraven, är exempel på åtgärder som skulle kunna bidra till en ökad examensfrekvens.

2. Kvalitetsaspekt forskningsanknytning

Bedömningsgrunder

- *Det finns ett nära samband mellan utbildning och forskning*
- *Utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund*

2.1 Förutsättningar

Beskriv kortfattat den forskning som bedrivs inom huvudområdet med relevans för utbildningen och hur den kommer till nytta för utbildningen. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 500 ord).

Den företagsekonomiska ämnesgruppen publicerade 12 st refereegranskade tidskriftsartiklar 2019, 12 st 2020 och 28 st 2021 (som återfinns i databasen DiVA). Det har alltså varit en betydande ökning det senaste året, jämfört med åren innan. Volymen kan fortfarande betraktas som utvecklingsbar i förhållande till antalet universitetslektorer och professorer vid avdelningen. Under 2020 och 2021 har totalt fyra doktorsavhandlingar avlagts och för närvarande har avdelningen tre aktiva doktorander i företagsekonomi.

Forskningen spänner över det företagsekonomiska huvudområdets delämnena: organisation och ledarskap, marknadsföring, externredovisning samt ekonomistyrning. Omfattningen är störst inom marknadsföring och minst inom ekonomistyrning.

Forskningen kommer till nytta för studenterna genom att forskningsaktiva lärare på programmet förmedlar pågående forskning till studenterna. Det sker dels i form av föreläsningar, dels i form av kurslitteratur och vetenskapliga artiklar som behandlas på seminarier och motsvarande. Detta baseras emellertid på individuella initiativ och inte som ett resultat av en genomtänkt systematik.

Redan på första kursen i ledarskap och organisation och den första kursen i marknadsföring (som bägge ges på programmets första termin) möter studenterna lärare som är forskningsaktiva. Inom delämnena redovisning och ekonomistyrning möter studenterna forskningsaktiva lärare först senare under utbildningen och framförallt i samband med skrivandet av examensarbetet. Detta har dels att göra med tjänsteplanering (vilka lärare som tilldelas vilka kurser), dels att göra med den personalstyrka som finns att tillgå.

En hög andel disputerade lärare förekommer i marknadsföring och i organisation/ledarskap, en mindre andel i externredovisning och lägst andel i ekonomistyrning.

Förslag till förbättringar:

- Systematiskt integrera nya forskningsresultat/nya publikationer i utbildningen.
- Systematisera hur forskningen integreras i utbildningen, t.ex. genom att forskningsaktiva lärare kommer in på kurserna och håller föreläsningar om sin forskning eller genom att publikationer från forskningsaktiva lärare systematiskt listas som kurslitteratur.
- Skapa ett avdelningsinternt forum för spridning av aktuella forskningsresultat publicerade av avdelningens medarbetare.
- Att utveckla former för avdelningens doktorander att involveras mer genomtänkt i undervisningen. Detta kan göras naturligt i samband med att programmet får ett "hantverksspår", där studenterna löpande och successivt tränas i genomförandet av empiriska undersökningar och rapportskrivning/artikelskrivande. Dessa moduler skulle kunna ledas av avdelningens doktorander, som då får en särskild roll i utbildningen.
- Systematiskt låta avdelningens professorer möta studenterna redan på A-nivå.

Belys kortfattat i vilken omfattning utbildningens kurslitteratur och det som förmedlas till studenterna vilar på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Vi avgränsar oss här till att kommentera kurser inom huvudområdet företagsekonomi.

Samtliga kurser i företagsekonomi på A- och B-nivå har kurslitteratur som består av en eller flera ämnesrelaterade böcker. Därutöver tillkommer vetenskapliga artiklar om 50-150 sidor per kurs. Det specificeras dock inte vilka vetenskapliga artiklar som avses. Det skapar å ena sidan en flexibilitet att kunna handplocka artiklar efter kursupplägg och att kunna lyfta in de allra senaste artiklarna inom fältet. Å andra sidan leder det till att det blir svårare att systematisera kopplingen mellan avdelningens forskningsproduktion och utbildningen.

Ämneböckerna består till delar av standardverk, som exempelvis Kotlers "Principles of Marketing". Den har använts under lång tid, både lokalt på HiG, nationellt i Sverige och internationellt. Boken är uppe i sin 17e upplaga, vilket kan tala för ett behov att undersöka alternativ. Detta samtidigt som det finns fördelar med att studenterna läser just ett standardverk, som också läses av studenter på motsvarande kurser vid andra lärosäten både i Sverige och internationellt. Ämneböckerna bedöms ha god vetenskaplig kvalitet och vila på vetenskaplig grund, då samtliga böcker kan sägas bestå av sammanfattande överblickar av forskningen inom ämnet.

De praktisknära kurserna Externredovisning A och B samt Ekonomi- och verksamhetsstyrning A och B har kurslitteratur som består av "hantverksböcker" i externredovisning, räkenskapsanalys och budgetering. Dessa praktisknära böcker (delvis standardverk på nationell nivå) kompletteras med mer vetenskapligt förankrad litteratur, såsom böcker i redovisningsteori och böcker i forskningsmetod och i vetenskapsteori. Att delar av kurslitteraturen består av böcker som ger studenterna praktiska färdigheter (t.ex. budgetkalkyler, upprättande av årsredovisningar, etc.) är en nödvändig del av en ekonomutbildning och har inte något med forskningsanknytning i sig att göra. De praktiska delarna av utbildningen kompletteras med mer teoretiska delar på C-nivå.

På C-nivå har mer eller mindre samtliga kurser inom alla fyra delämnesområden en teoretisk utgångspunkt, där vetenskapliga artiklar och läsandet och tolkningen av dem, utgör väsentliga delar av kurserna. Hela den avslutande termin 6 i programmet syftar till att skapa examensarbeten av god vetenskaplig kvalitet. En metodkurs och en särskild teorikurs (där studenterna fördjupar sig inom det teoretiska fält som ska stå i fokus för deras examensarbete) samspelar tätt med själva examensarbete-kursen. Referenslistorna i de examensarbeten som genomförs domineras helt av vetenskapliga artiklar.

Studenterna möter redan på Externredovisning A och på Ekonomi- och verksamhetsstyrning A en kursbok i vetenskapsfilosofi (av Sohlberg och Sohlberg) och därefter en kursbok i vetenskaplig metod (av Bryman och Bell) på Ledarskap och organisation B, Marknadsföring B samt på Ekonomi- och verksamhetsstyrning B.

Förbättringsförslag:

- I revideringen av programmet, där tonvikten ska öka vad gäller vetenskaplig (datainsamlings)metod och minska på vetenskapsfilosofi, kommer Sohlberg och Sohlbergs bok i vetenskapsteori att bytas ut. Dessutom behöver inlagens placering ses över så att studenterna möter vetenskapliga datainsamlingsmetoder tidigare i utbildningen och vetenskapsfilosofi först senare i utbildningen.
- Hitta sätt att systematisera kopplingen mellan de forskningsaktiva lärarnas produktion och kurslitteraturen, exempelvis genom att specificera några artiklar som ska återfinnas som kurslitteratur på kurserna, samtidigt som flexibiliteten i att inte specificera alla artiklar behålls.
- Ta bort den nuvarande Teorikurs företagsekonomi C på termin 6 och införliva dess tanke och innehåll i delämneskurserna på C-nivå.

Redovisa andelen lärare som är forskarutbildade och i vilken omfattning de deltar i undervisningen på programmet genom att hänvisa till den tabell som bilagts till punkten 1.1 *Förutsättningar* (den innehåller relevant data).

Kommentera kortfattat forskningsanknytningen i utbildningen utifrån lärarresurserna, vilka utvecklingsbehov som finns och utbildningens långsiktiga kompetensförsörjningsplan (cirka 200 ord)

I ämnesgruppen företagsekonomi finns 15 universitetsadjunkter, varav 4 med forskarexamen (doktor eller lic), 19 universitetslektorer och 3 professorer (samt 2 seniorprofessorer). 11 lärare (25 %) saknar forskarexamen och 32 lärare (75 %) har forskarexamen. Generellt är disputerade lärare mer involverade i utbildning på högre nivåer, och särskilt i handledning av examensarbeten. Två-tre disputerade lärare har under 2019-2022 varit upptagna med externfinansierade projekt och därav deltagit relativt lite i undervisningen. Två disputerade lärare är anställda på deltid och den tid de lägger på utbildningen (30 respektive 50 %) används i princip uteslutande för handledning av examensarbeten.

Kurserna Ledarskap- och organisation A, B och C har under 2021 och 2022 alla disputerade lärare som kursansvariga och merparten av lärarna på kurserna är forskarutbildade.

Kurserna Marknadsföring A och B har under 2021 och 2022 kursansvariga som är forskarutbildade och undervisningen utförs uteslutande av forskarutbildade lärare. Detsamma gäller för kurser inom marknadsföring på C-nivå.

Kurserna Externredovisning A, B och C har inte kursansvariga med färdiga forskarutbildningar. Några lärare har påbörjade/pågående forskarutbildningar. Under 2021 och 2022 har en disputerad lärare haft ungefär hälften av undervisningen på C-kursen. Fördjupningskursen Redovisningsteori C har under 2021 och 2022 en disputerad lärare, tillika kursansvarig.

Ekonomi- och verksamhetsstyrning A, B och C saknar lärare med färdiga forskarutbildningar. Det finns en disputerad lärare vid avdelningen med specialistkompetens inom delämnet. Denne har dock för tillfället andra åtaganden.

Två av sex lärare i nationalekonomi har forskarexamen (doktor). Nationalekonomi utgör 30 hp av Ekonomiprogrammet. Andelen nationalekonomi i programmet är således betydande och en större andel disputerade lärare inom ämnet är önskvärt på sikt, liksom en större forskningsvolym.

Fem av tio lärare i juridik/rättsvetenskap har forskarexamen (doktor). Juridikämnet ansvarar för 15 hp (+ 15 hp valbar kurs) av Ekonomiprogrammet. De lärare inom ämnet som undervisar på just Ekonomiprogrammet är inte disputerade. En större andel disputerade lärare inom ämnet är önskvärt på sikt.

2.2 Processer

Beskriv de forskningsliknande aktiviteter som studenterna på utbildningsprogrammet ägnar sig åt. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Studenterna ägnar sig åt ett flertal forskningsliknande aktiviteter:

- Att läsa, summera, syntetisera och granska forskningslitteratur/tidskriftsartiklar. Det finns en stor tonvikt på detta under programmets termin 5 och 6.
- Genomföra empiriska undersökningar, exempelvis i form av aktivt deltagande i FRAMFÖR-projektet (se nedan) och i samband med examensarbetet.

- Att öva sig i kritisk reflektion och granskning av slutsatser från vetenskapliga undersökningar.

Programmet har en klar övervikt mot de analytiska och vetenskapsteoretiska delarna. Mindre vikt ges till övningar i att genomföra empiriska undersökningar och de praktiska delarna i det vetenskapliga hantverket. Ett förbättringsförslag (som återkommer i många delar av denna självvärdering) är att minska omfattningen av vetenskapsfilosofi och istället öka omfattningen avseende det vetenskapliga hantverket (att genomföra, analysera och sammanställa vetenskapliga undersökningar).

Beskriv hur och när lärare förmedlar egna och andras aktuella forskningsresultat till studenterna. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Forskningen kommer till nytta för studenterna genom att forskningsaktiva lärare på programmet förmedlar pågående forskning till studenterna, dels i form av föreläsningar, dels i form av att kurslitteratur/tidskriftsartiklar behandlas på seminarier och motsvarande. Det har dock inte gjorts någon insats för att systematisera metoderna och principerna för förmedlingen av lärarnas egna forskningsresultat.

Förslag till förbättringar: (samma som första delen under 2.1 ovan)

- Systematiskt integrera nya forskningsresultat/nya publikationer i utbildningen.
- Systematisera hur forskningen integreras i utbildningen, t.ex. genom att forskningsaktiva lärare kommer in på kurserna och håller föreläsningar om sin forskning eller genom att publikationer från forskningsaktiva lärare systematiskt listas som kurslitteratur.
- Skapa ett avdelningsinternt forum för spridning av aktuella forskningsresultat publicerade av avdelningens medarbetare.
- Att utveckla former för avdelningens doktorander att involveras mer genomtänkt i undervisningen. Detta kan göras naturligt i samband med att programmet får ett ”hantverksspår”, där studenterna löpande och successivt tränas i genomförandet av empiriska undersökningar och rapportskrivning/artikelskrivande. Dessa moduler skulle kunna ledas av avdelningens doktorander, som då får en särskild roll i utbildningen.
- Systematiskt låta avdelningens professorer möta studenterna redan på A-nivå.

Beskriv hur och när studenterna är aktiva i pågående forskningsprojekt. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

I kursen Ledarskap och organisation A ingår ett moment kallat FRAMFÖR-projektet. Studenterna deltar i forskningsprojektet (som för närvarande leds av en doktorand) genom att genomföra arbetsplatsanknutna datainsamlingar och analyser. Kursen är just nu en av de två första kurserna på Ekonomiprogrammet och ger studenterna en omedelbar erfarenhet av företag som de kan relatera till och ha nytta av under senare delar av utbildningen. Samtidigt har studenterna i det tidiga skedet av programmet sparsamt med utbildning i vetenskaplig metod och analys.

I samband med examensarbetet förekommer exempel där studenterna inbjuds att bidra in i forskningsaktiva lärarens pågående projekt. Främst sker detta inom delämnet redovisning, men även exempel inom marknadsföring förekommer.

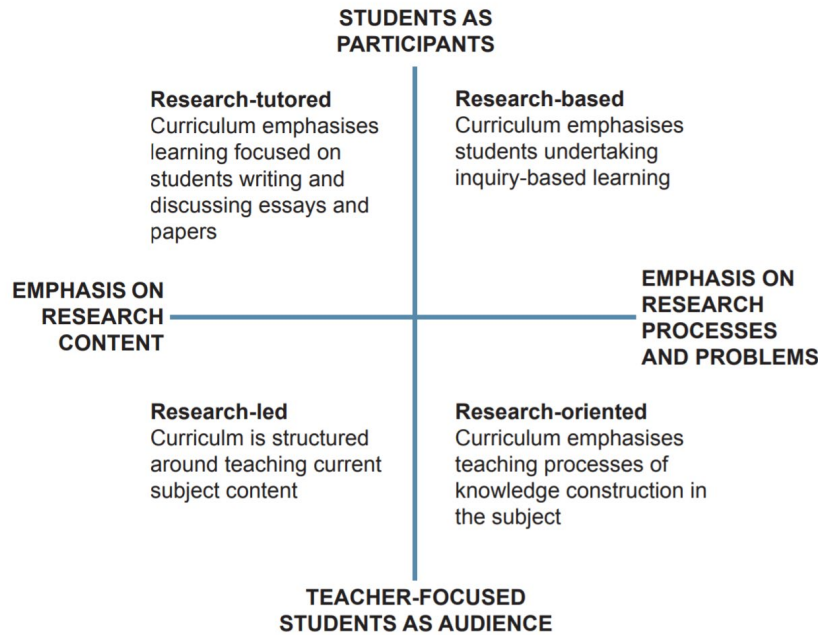
Förbättringsförslag:

- Öka antalet forskningsanknutna utbildningsmoment såsom FRAMFÖR-projektet.
- Förlägg ett uppföljningstillfälle av FRAMFÖR-projektet under senare delen av utbildningen, så att studenterna dels genomför ett sådant arbete i början av utbildningen, dels senare igen när de har mer erfarenhet både av vetenskaplig metod och analys.
- Gör ett systematiskt arbete för att i större utsträckning koppla samman examensarbeten och pågående forskningsprojekt (se också nedan).

Analysera hur utbildningsprogrammets kurser placerar sig i modellen för forskningsanknytning av Jenkins & Healey (2005) nedan. Fyll i tabellen i tabellen nedan och uppskatta, för varje programkurs, hur stor andel av kursen (beakta främst lärandemål men även innehåll och examinationsformer) som faller inom respektive kvadrant i modellen. Tabellen kan läggas som bilaga till självvärderingen. Om ni vill kan ni i tillägg illustrera kursernas placering i modellen grafiskt.

Programkurs	Hp	Research-led (%)	Research-oriented (%)	Research-tutored (%)	Research-based (%)	Eventuell kommentar
Ledarskap och org. A	7,5	40	20	10	30	
Marknadsföring A	7,5	70	20	10	0	
Externredovisning A	7,5	70	20	10	0	
Ekonomi- och v. s. A	7,5	70	20	10	0	
Ledarskap och org. B	7,5	60	20	20	0	
Marknadsföring B	7,5	80	0	20	0	
Externredovisning B	7,5	90	0	10	0	
Ekonomi- och v. s. B	7,5	70	0	10	20	
Financial managem. C*	7,5	90	10	0	0	
Ledarskap och org. C*	7,5	80	0	20	0	
Redovisningsteori C*	7,5	60	20	20	0	
Project management C*	7,5	90	0	10	0	
Strategic marketing C*	7,5	60	30	10	0	
Beskattningsrätt 1*	15	100	0	0	0	Juridik
Brand management*C	7,5	90	0	10	0	
Ekonomi- och v. s. C*	7,5	70	0	30	0	
Services marketing C*	7,5	60	0	40	0	
Sälj och affärsmannaskap C*	7,5	80	0	20	0	
Externredovisning C*	7,5	90	10	0	0	
Mikroekonomi med tillämpningar	15	90	0	10	0	Nationalekonomi
Makroekonomi med finansiell analys	15	100	0	0	0	Nationalekonomi
Teorikurs företagsek. C	7,5	0	20	80	0	
Metodkurs företagsek. C	7,5	0	50	50	0	
Examensarbete i företagsekonomi C	15	0	0	0	100	
Dataanalys och statistik för ekonomer	15	70	30	0	0	Statistik
Handelsrättslig ö. k.	15	80	0	10	10	Juridik

* Valbara kurser (studenterna måste välja 30 hp av dessa 85 hp under termin 5 på programmet)

Hämtad från [Jenkins, A., & Healey, M. \(2005\). Institutional Strategies to Link Teaching and Research. York: The Higher Education Academy.](#)

Kommentera kortfattat utbildningsprogrammets forskningsanknytning utifrån analysen, reflektera över utvecklingsbehov och hur forskningsanknytningen kan utvecklas (cirka 400 ord)

Samlat, och inte minst via Teorikurs företagsekonomi C och Metodkurs företagsekonomi C, termin 6, får studenterna med sig förhållandevis många moment av karaktären "Research-tutored". Att söka upp, ta del av, använda och diskutera vetenskapliga artiklar får studenterna omfattande övning i, vilket kommer till uttryck i relativt teoritunga examensarbeten. Både examensarbetenas längd och mängden vetenskapliga artiklar som arbetena normalt baserar sig på, bedöms i dagsläget och sedan ca 9 år tillbaka*, vara mer omfattande än på många jämförbara ekonomutbildningar.

Moment kopplade till "Research based" behöver emellertid få en större omfattning. Utförandet behöver också ta andra former. I en reviderad version av programmet kommer fler utbildningsmoment att tas fram där studenterna inte bara läser om metoder och övar sig i att kritiskt granska metoderna, utan de facto använder metoderna för att genomföra empiriska undersökningar och skriver rapporter (motsvarande små examensarbeten) på basis av dessa undersökningar.

En given plats för att öka inslaget av "research based"-moment är utbildningens metodkurser. Den framtida versionen av Ekonomiprogrammet kommer att innehålla två företagsekonomiska metodkurser där studenterna, i en större omfattning än vad som ges utrymme till idag, ska övas i att genomföra empiriska undersökningar.

Att öka andelen "research based" syftar till att förbereda studenterna bättre inför examensarbetet och till att studenterna ska bli skickliga på det vetenskapliga hantverket i sig, att genomföra vetenskapliga undersökningar, inhämta data och utifrån empiri genomföra analyser och kritiskt värdera forskningsresultat.

**Ämnet företagsekonomi fick vid en ämnesgranskning 2012 kritik av dåvarande Högskoleverket. Examensarbetena utgjorde vid utvärderingen en betydande bedömningsgrund. Som ett resultat skärptes examensarbetesprocessen upp på ett systematiskt sätt. En "examensarbetestermin"*

skapades och bland annat lades stor betoning på att få till ett större ämnesteoretiskt djup i examensarbetena än tidigare.

2.3 Resultat

Gör ett urval om minst 6 godkända examensarbeten för den senaste treårsperioden. Antalet examensarbeten ska anpassas utifrån antalet inriktningar på utbildningsprogrammet så att varje inriktning har minst 3 examensarbeten. Examensarbetena ska avidentifieras så att författaren/författarna inte framgår. För den senaste treårsperioden; samla in kursplaner, studiehandledningar och bedömningskriterier för uppsatserna samt kursutvärderingsrapporter. Skriv även en kort beskrivning av handledningsmodellen som används och eventuell annan undervisning/stöd som studenterna får på kursen. Detta material, tillsammans med en motivering till urvalet av examensarbeten, ska skickas till den externa bedömare. Materialet ska även skickas till den interna bedömargruppen.

Redogör för hur utbildningens examensarbeten och andra forskningsliknande arbeten (laborationsrapporter, uppsatser, etc.) säkerställer att utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 400 ord)

Ett forskningsprojekt som särskilt förtjänar att lyftas fram som ett exempel på ett nära samband mellan forskning och utbildning är projektet FRAMFÖR. I Ledarskap och organisation A, som är en av de två första kurserna på Ekonomiprogrammet, genomför studenterna en enkätundersökning riktad mot företag.

Inom det företagsekonomiska huvudområdet skrivs varje termin ett stort antal examensarbeten (exempelvis > 80 arbeten VT22). Examensarbetena är en viktig del i att forskningsanknyta utbildningen och varje år skrivs ett antal examensarbeten inom pågående forskningsprojekt. 2021 publicerades/submittades 3-4 tidskriftsartiklar baserade på examensarbeten från Ekonomiprogrammet. Det kan ses som ett mått på forskningsanknytningen i examensarbetena, även om det inte ger en komplett bild. Antalet är en relativt liten andel som skulle kunna öka.

Förslag på åtgärder:

- Att bättre dimensionera antalet kurser inom respektive delämne i förhållande till forskningens omfattning. Denna åtgärd följer som en naturlig konsekvens av att vi planerar tre (preliminära) spår på Ekonomiprogrammet, där studenterna väljer att fördjupa sig inom externredovisning, marknadsföring eller ledarskap. Fler kurser kommer (på C-nivå) att erbjudas inom de fält där forskningen är starkast.
- Att bättre matcha examensarbetenas innehåll med handledarnas kompetens och forskningsintressen, för att på så vis dels lyfta kvaliteten i examensarbetena, dels öka forskningsanknytningen mellan examensarbetena och forskningen. Matchningen förutsätter i sin tur att potentiella handledares kompetens och forskningsintressen synliggörs för studenterna tidigare under utbildningen, än, som i många fall nu, i samband med starten av examensarbetet.

3. Kvalitetsaspekt tillämpbarhet

Bedömningsgrund

- *Utbildningen ger kunskaper och färdigheter som studenten kan tillämpa i olika verksamheter utanför och efter utbildningen, särskilt med avseende på yrkesmässig tillämpning inom anställning, eget företagande, eller annan avkastningsgenererande verksamhet, men även med avseende på fortsatta studier och ideell verksamhet*

3.1 Förutsättningar

Diskutera balansen och eventuella konflikter mellan utbildningens vetenskapliga grund och tillämpbarhet, exempelvis hur utbildning i praktisknära färdigheter står i relation till akademiska färdigheter. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag. (cirka 500 ord)

Ekonomprogrammet innehåller kurser i det företagsekonomiska huvudområdets fyra delämnena; ledarskap och organisation, externredovisning, ekonomistyrning samt marknadsföring. Vetenskaplig grund/forskningsanknytning och tillämpbarhet är olika viktat inom delämnena. I de första kurserna i externredovisning lär sig studenterna praktisknära färdigheter, regelverk och förmågor, som exempelvis löpande bokföring och att upprätta bokslut och årsredovisningar. De kurserna har således en tyngdpunkt på tillämpbarhet. Externredovisningskurser i utbildningens senare delar flyttar fokus mot forskningsanknytning. En liknande förflyttning sker inom delämnet ekonomistyrning.

Kurserna i marknadsföring har redan från början relativt stora inslag av forskningsanknytning, men studenterna ges också praktisknära färdigheter så som att genomföra marknadsanalyser och att upprätta marknadsföringsplaner. Ledarskap och organisation är det delämne som har störst relativ vikt på forskningsanknytning, även om dess kurser också innehåller vissa praktisknära inslag.

Kurserna i nationalekonomi ger samhällsperspektiv på ekonomiska fenomen, som exempelvis prisbildning och inflation, och ger analysverktyg för att förstå ekonomiska fenomen. Förhållandet mellan vetenskaplig grund och tillämpbarhet är balanserad.

Kurserna i juridik (handelsrätt, beskattningsrätt) ger utbildning i lagens innehåll och tillämpning, och har därigenom stark tonvikt på tillämpbarhet.

Kursen i statistik ger studenterna verktyg för deskriptiv och inferentiell statistik, men även färdigheter i att genomföra empiriska datainsamlingar med kvantitativ metod (enkäter, experiment).

Processen kring examenarbetet betonar teoretiska utgångspunkter. Att i samarbete med företag utgå från strikt empiriska problem har visat sig problematiska och landar ofta i att studenterna behöver producera två olika rapporter; en som uppfyller de vetenskapliga krav och teoretiska krav som ställs och en som uppfyller företagets/organisationens förväntningar på konkreta svar och praktiska råd.

Det finns flera givna yrkesroller för studenter som har läst en ekonomutbildning, exempelvis controller och revisor, men den potentiella arbetsmarknaden är mycket bred, vilket också återspeglas i utbildningens innehåll. Sammantaget bedöms förhållandet mellan vetenskaplig grund/forskningsanknytning och tillämpbarhet vara god, även om det finns förbättringsmöjligheter.

Förbättringsförslag:

- Balansen mellan forskningsanknytning/vetenskaplig grund och tillämpbarhet behöver ses över i utbildningens tidiga kurser. I externredovisning, exempelvis, är de första kurserna som studenterna möter mycket praktiktäna/tillämpade, medan det är först i senare kurser som forskningsperspektivet tillkommer. Det finns till och med en enskild kurs som heter "Redovisningsteori", medan övriga kurser inom delämnet heter "Externredovisning A", "B" och "C". I en översyn av innehållet i de fyra kurserna skulle det forskningsnära innehållet i kursen "Redovisningsteori" eventuellt kunna blandas med innehållet i de andra kurserna och fördelas ut för att på så vis skapa 3-4 kurser som var och en både har praktiktäna inslag och forskningsanknytning.

Beskriv i tabellform de ordinarie lärarnas samt eventuella gästlärare professionskompetens

Namn	Ordinarie lärare eller gästlärare	Professionskompetens (ja/nej)	Typ av professionskompetens

Diskutera hur lärarnas professionskompetens berikar utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Professionskompetens kan betyda olika saker i detta sammanhang. Ekonomiprogrammet är en utbildning som till mycket stor del handlar om att förstå organisationer. Det innebär att yrkeserfarenhet från organisationer, inklusive lärosäten, kan betraktas som en relevant professionskompetens för ekonomprogrammets lärare. Därmed blir frågan om huruvida lärarna på programmet har professionskompetens speciell. Det är inte samma sak som i exempelvis en sjuksköterskeutbildning, där professionskompetens primärt har att göra med erfarenhet av att arbeta som sjuksköterska.

Flera lärare på programmet har erfarenhet av att arbeta inom redovisnings- och revisionsbranschen, andra har erfarenhet av arbete på bank. Ett flertal lärare har erfarenhet av chefsuppdrag, liksom att i större eller mindre skala driva egna företag. De allra flesta har någon form av erfarenhet från arbete i organisationer också utanför Högskolan. Alla dessa tidigare erfarenheter kan betraktas som relevant professionskompetens som potentiellt berikar ekonomutbildningens tillämpbarhet.

En annan innebörd av professionskompetens är kompetens i lärarprofessionen. Det är inte direkt kopplat till utbildningens tillämpbarhet, men är likväl att betrakta som en professionskompetens. En handfull ordinarie lärare på ekonomprogrammet har lärarexamen, det vill säga att de är utbildade och behöriga lärare med erfarenhet från att undervisa på gymnasienivå.

Tre-fyra kurser på programmet har också regelbundna inslag av gästföreläsare med olika erfarenheter från verksamheter/organisationer utanför akademien. Det finns dock i dagsläget ingen systematik vad gäller antalet gästföreläsare per kurs eller liknande. Styrande är istället hur respektive kursansvarig vill lägga upp sin kurs, vilka eventuella kontaktnät denne har och vilka gästföreläsare som kursen traditionellt brukar ha haft.

Förbättringsförslag:

- Överväga att involvera gästföreläsare på kurser som idag helt saknar sådana.

- Att ta fram riktlinjer/målsättningar för hur många gästföreläsare som är eftersträvansvärt på utbildningens kurser och jobba med detta mer systematiskt.

3.2 Processer

Beskriv externa aktörers medverkan i utbildningsråd, rådets medlemmar samt hur dessa stärker utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 200 ord)

Det var först för tre år sedan som ett utbildningsråd kom till för ekonomprogrammet (efter ett uppehåll cirka 10 år). En upplevd svårighet är att långsiktigt få till ett meningsfullt utbildningsråd - meningsfullt både ur programmets perspektiv och de externa aktörernas perspektiv. En del av svårigheten ligger i bredden på de olika yrkesroller som en ekonomutbildning kan leda till – det handlar inte om *en* bransch, utan om mängder av branscher och verksamheter. Även det nationella perspektivet (distansupplagan) kontra det lokala perspektivet (campusupplagan) komplicerar. Det är svårt att hitta externa aktörer som känner sig tillräckligt konkret berörda för att vilja engagera sig långsiktigt. Programmet och dess utfall vad gäller yrkesroller är alltför generellt. En sak som verkar i samma försvarande riktning är att utbildningsrådet, sedan det återupptogs, är gemensamt för både ekonomprogrammet (kandidatnivån) och de bägge ekonomrelaterade magisterprogrammen.

Det är kort sagt inte lätt att skapa upplevd relevans i ett deltagande för de externa aktörerna. Detta kan exempelvis jämföras med Fastighetsmäklarprogrammet som tar sikte på *en* konkret yrkesroll och där branschen, i vilken de färdiga studenterna förväntas verka, utgörs av ett överblickbart antal företag och organisationer.

Kvarvarande externa aktörer i utbildningsrådet är idag Region Gävleborg och det lokala företaget Aktiv revision.

Förbättringsförslag:

- Att skapa fördjupningsspår som, i en högre utsträckning än idag, är relaterade till yrkesroller, kan utgöra ett steg i att konkretisera.
- Skapa egna utbildningsråd för respektive program.
- Aktivt välja en lokal prägel vad gäller externa aktörer.
- Välja externa aktörer med tidigare studieerfarenheter från HiG (alumnier).

Beskriv hur externa aktörers utlåtanden om utbildningens tillämpbarhet inhämtas och omhändertas. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 100 ord)

Sedan cirka tre år tillbaka har regelbundna utbildningsrådsmöten genomförts (ca 3 gånger per år). Mötena tar sig mest uttryck som informationsmöten, där de externa aktörerna är alltför dåligt insatta i detaljer och förutsättningar för att kunna bidra på ett konkret sätt relaterat till programmet. Frågor och synpunkter hamnar istället vanligtvis på en (HiG)övergripande nivå. Studentrepresentationen är därtill begränsad och har under Coronapandemin reducerats till noll.

Utbildningsrådet fungerar således i en formell mening – det finns och möten genomförs – men det praktiska värdet av mötena kan ifrågasättas.

Förbättringsförslag:

- Se ovan.

Beskriv inslag där utbildningen samverkar med verksamheter utanför lärosätet på ett systematisk vis så att studenterna får direkt kontakt med, och erfarenheter från, det omgivande samhället och diskutera hur detta berikar utbildningens tillämpbarhet. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 300 ord)

Som nämnts ovan ingår ett moment kallat FRAMFÖR-projektet på kursen Ledarskap och organisation A. I projektet gör studenterna gruppvis platsbesök vid två organisationer och samlar in data om organisationerna. De får därmed omedelbar kontakt med organisationer och företag under utbildningen. Den stora studentvolymen på ekonomprogrammet medför att FRAMFÖR-projektet omfattar många organisationer/företag och är en central del i samverkan mellan ekonomprogrammet och omgivande samhälle. Som tidigare diskuterat skulle samverkan och utbildningens tillämpbarhet förbättras ytterligare om utbildningen hade fler liknande inslag.

Förbättringsförslag:

- Att examensarbetena i större utsträckning har anknytning till en organisation eller ett företag. Det behövs ett systematiskt arbete för att knyta examensarbeten till organisationer och företag. En stor utmaning i detta arbete är att hitta den eftersträvsvärda balansen mellan att ett examensarbete å ena sidan ska vara ett forskningsprojekt, där studenterna besvarar forskningsfrågor med vetenskapliga metoder, och å andra sidan samtidigt upplevas relevant för organisationerna/företagen.

Till självvärderingen ska också följande två listor bifogas:

- Lärandemål som fokuserar generiska* förmågor och dess examinationsformer.
* Generisk: Förmågan har ett vidare användningsområde än i det specifika sammanhang den behandlas i utbildningen, till exempel: att samarbeta med andra, att prioritera och planera tid, att kommunicera skriftligt och muntligt, att identifiera egna kunskapsbehov (Högskoleverket, Rapport 2009:25 R).
- Examinationer som innehåller autentiska moment (det vill säga examinationsformer som liknar de arbetsuppgifter som används i yrkeslivet utanför akademien).

3.3 Resultat

Beskriv studenternas anställningsbarhet, förutsättningar för avkastningsgenererande verksamhet, fortsatta studier eller andra framtidsutsikter efter slutförd utbildning. Reflektera även över utvecklingsmöjligheter och förbättringsförslag (cirka 400 ord)

Anställningsbarheten för ekonomstudenter är mycket god, särskilt för studenter som väljer att fördjupa sig inom delämnet externredovisning. Det råder stor efterfrågan på redovisningskompetens på arbetsmarknaden enligt Arbetsförmedlingens analys Yrkeskompassen. Det råder också en medelstor efterfrågan på controllers enligt samma analys.

Utbildningen har inslag av examinationsuppgifter som liknar arbetsuppgifter i ett framtida yrkesliv, som framgår av bilagan. Där finns också en stor mängd lärandemål som rör generiska förmågor. Ekonomutbildningen kan betraktas som en utbildning som har sin tyngdpunkt på akademisk utbildning med inslag av praktisknära moment och ett relativt omfattande fokus på generiska förmågor. Det är en viktning som gör studenterna attraktiva på arbetsmarknaden, samtidigt som utbildningen har en tydlig akademisk prägel och förbereder för vidare studier. Beroende på vald inriktning på ekonomprogrammet finns exempelvis möjligheter att läsa vidare på något av de två magisterprogrammen i företagsekonomi.

Att göra studenterna anställningsbara under utbildningen handlar inte bara om själva innehållet i vad studenterna ska lära sig, utan också om andra förutsättningar så som företagskontakter. Här kan examensarbeten spela en särskilt avgörande roll eftersom studenterna då befinner sig i slutet av sin utbildning och är på väg ut på arbetsmarknaden.

Även om de inte utgör en formell del av utbildningen spelar den stora och aktiva studentföreningen Gavlecon en viktig roll i att, genom olika företagsrelaterade aktiviteter, bidra med företagskontakter till studenterna. Det handlar om företagsevent, företagspresentationer, men också större arrangemang som arbetsmarknadsdagen Kontakta.

Förbättringsförslag:

- Att skapa former för närmare kontakter mellan examensarbeten och organisationer/företag. Fler sådana kontakter skulle sannolikt leda till att ytterligare förbättra studenternas anställningsbarhet efter utbildningen.
- Att stärka kontakten mellan utbildningen och studentföreningen Gavlecon.

Sammanställ och kommentera data från alumner som påvisar utbildningens tillämpbarhet om sådant finns (cirka 300 ord).

Data från alumner visar att en stor majoritet av alla studenter som läser ekonomprogrammet får arbete inom två år. Data som stäcker sig över tidsperioden 2014 – 2018 visar att cirka 10 % hamnar inom handel, 15 % inom kreditinstitut och försäkringsbolag, 37 % inom företagstjänster, 10 % inom civila myndigheter och försvaret. Resten hamnar bland annat inom fastighetsbolag, hotell och restaurang, tillverknings- och utvinningsindustri. En slutsats som kan dras från dessa data är att de återspeglar bredden i ekonomutbildningen och att ekonomstudenterna kan vara attraktiva inom många olika branscher och organisationer, men att det också finns en tyngdpunkt på yrkesområden som ofta förknippas med finanser och företagstjänster.

Även den årliga uppföljning som föreningen Civilekonomerna genomför - ”Tre år efter examen” - ger en i huvudsak mycket positiv bild av anställningsbarheten och t ex den lönenivå som uppnås, för ekonomstudenter från HiG.

